

Kærlighed, køn og seksualitet

Anne Brædder: Femø 2021

Cecilie Bønnelycke: Sædelighedsfejden. 2018

Søren Hein Rasmussen: Fri porno. 2017

Karen Vallgård: Skilsmisser. 2021

Aarhus Universitetsforlag udgiver serien 100 Danmarkshistorier. Bogserien består af 100 bøger a 100 sider over 8 år, hvor forskere fortæller danmarkshistoriens vigtigste begivenheder i et lettilgængeligt sprog. I tilknytning hertil udarbejder HistorieLab – Nationalt Videncenter for Historie- og Kulturarvsformidling en række undervisningsforløb, der indeholder kildesamlinger og lærervejledninger.

Emnet "Det frække og forbudte" er et fleksibelt læremiddel, som henvender sig til 7.-9. klassestrin. Dets historiske fokus er opfattelsen af køn og seksualitet i Danmark fra middelalderen til nutiden, og det er organiseret i 4 temaer, der hver indeholder 10-15 kilder:

Tema 1: Kærlighed, kunst og censur

Seksualitet har altid været et populært motiv i kunsten. Når man ser på keramik, vægmalerier, skulpturer, fortællinger, musik og anden kunst kan man se, at den måde som seksualitet er blevet vist gennem kunst har ændret sig over tid.

Tema 2: Ægteskab, kærlighed og konsekvenser

I mange århundreder var den eneste form for seksualitet, som samfundet kunne acceptere, den, som foregik mellem mand og kvinde i ægteskabet. Det afspejler sig i landets love, som skulle forhindre folk i eksempelvis at have sex udenfor ægteskabet. Historiske spor viser dog, at der nogle gange var forskel på love og virkelighed.

Tema 3: På kanten

Dette tema handler om nogle af dem, som samfundet har set – og måske stadig ser - på som "afvigere" – dem, som ikke passer ind i samfundets normer, eksempelvis prostituerede kvinder og homoseksuelle mænd. Her er kilder til, hvordan man fra samfundets side har forsøgt at holde styr på afvigerne igennem tiden. Og hvordan ser vi egentlig på normer og moral i dag?

Tema 4: Køn over tid

I dette tema kan du finde kilder til hvordan man har set på emner som køn og ligestilling gennem tiden. Der er blandt andre kilder til, hvordan man har stillet - og måske stadig stiller - forskellige krav til piger og drenge – også når det kommer til seksualitet.

De fire temaer supplerer hinanden og har flere berøringsflader og overlap. Det er oplagt hovedparten af forløbet gennemføres som et gruppearbejde, hvor hver gruppe arbejder med et tema. En gennemgående og fælles problemstilling kan f.eks. rumme undersøgelsesspørgsmål som:

- Hvad er ændret, og hvad er stort set uforandret?
- Hvilke faktorer har skabt forandringer, og hvorfor er noget det samme?

- Er forandringerne overvejende et fremskridt/en tilbagegang – hvorfor og for hvem?
- Hvilke historiske konsekvenser ses i dag – og hvilke kan de have fremover?

Hver gruppe drøfter den gennemgående problemstilling og præciserer den ud fra det valgte tema og evt. med inspiration fra triggerne.

Det er hensigtsmæssigt, at læreren udarbejder en liste med henvisninger til relevante sider i klassens analoge eller digitale didaktiske læremiddel, som kan støtte elevernes forståelse af temaets problematikker.

I afslutningen af forløbet kan grupperne præsentere resultatet af deres arbejde med det valgte tema.

Man kan f.eks. tilrettelægge forløbet med hovedvægten på kildearbejde, dvs. hvor eleverne udarbejder en enkel problemstilling, som de søger at belyse ved hjælp af de tilgængelige kilder. Arbejdet med emnet kan i den sammenhæng tilrettelægges, som en form for øvelse til prøven. Gruppen vælger op til fem kilder, som kan belyse deres problemstilling, og forløbet kan tilføjes et produktkrav. En anden mulighed er, at grupperne arbejder med spørgsmål, der er udarbejdet til de enkelte kilder, og som findes i lærervejledningen til de enkelte temaer. De to skitserede muligheder kan selvfølgelig kombineres, idet spørgsmålene kan hjælpe eleverne til at kunne afkode og fortolke kilderne. Der er typisk flere åbne spørgsmål til hver kilde. Derfor er det hensigtsmæssigt, at læreren – evt. i samarbejde med eleverne – udvælger de spørgsmål, der findes mest relevante, samt at spørgsmålene ses som oplæg til diskussion – og ikke besvares skriftligt.

Læreren kan evt. bruge lærervejledningens faglige kommentarer, der er udarbejdet til de enkelte temaer, til at sætte kilderne i sammenhæng. En anden mulighed er at lade kildearbejdet være et supplement til læremidler, bøger eller portaler, som klassen anvender – og evt. gøre brug af de forslag til spørgsmål og opgaver, der er udarbejdet til de enkelte kilder. Som lærer kan man vælge at tilrettelægge forløbet med inddragelse af et, flere eller alle temaerne som læremiddel.

Til emnet og de enkelte temaer er der udarbejdet forslag til triggere. De kan bruges til at skabe fokus på emnet og temaerne, og til skabe interesse og nysgerrighed for at undersøge dem nærmere – herunder at facilitere, at eleverne stiller spørgsmål, som kan bearbejdes til historiske problemstillinger.

Triggere - I gang med emnet

Hvor kriminelt var det?

Eleverne har en forhåndsviden om, at synet på køn og seksualitet har ændret sig i tidens løb. Læreren – evt. i samarbejde med eleverne – kan vælge nogle aktuelle problematikker vedrørende køn og seksualitet, f.eks. opfattelsen af homoseksualitet, censur af billeder og tekst om seksuelle temaer, prostitution, sex før ægteskabet og andre spørgsmål, som kilderne i de enkelte temaer behandler.

I grupper kan eleverne bruge nedenstående model til at sætte ord på deres forhåndsviden. Gruppearbejdet kan støtte den enkelte elev til at vælge det tema, han gerne vil arbejde med.

- Opkriminalisering: Straffen for handlingen er blevet hårdere (f.eks. længerevarende)
- Nedkriminalisering: Straffen for handlingen er blevet mildere

- Nykriminalisering: Handlinger, der tidligere var lovlige, er blevet ulovlige og strafbare
- Afkriminalisering: Handlinger, der tidligere var ulovlige og strafbare, er blevet lovlige.

